

OŚRODEK
SPRAW
AZJATYCKICH

Ośrodek Debaty
Międzynarodowej
Łódź

RAPORT: CHINY WOBEC UKRAINY, BIAŁORUSI I ROSJI

Kwiecień 2017

Opracowanie: Ośrodek Spraw Azjatyckich UŁ

I. WNIOSKI

- a. Wydarzenia z kwietnia sugerują, że Chiny w coraz większym stopniu testują rosyjskiego partnera – dobitnym tego przykładem jest zastąpienie Ukrainy w dostawach broni do Tajlandii;
- b. China Railway Express staje się podmiotem dominującym i głównym operatorem połączeń kolejowych do Europy;
- c. Uwagę zwracają dwie wizyty ważnych chińskich polityków w Moskwie: Zhang Dejianga oraz Zhang Gaoli.

II. CHINY-UKRAINA

5 kwietnia: Chiny zastąpią Ukrainę w wypełnieniu kontraktu wojskowego dla Tajlandii

W 2011 roku rząd Tajlandii podpisał kontrakt z ukraińskim Malyshev'em na dostarczenie 49 gąsiennicowych wozów bojowych T-84 „Oplot” za kwotę 28 mln USD. Ze względu na problemy wewnętrzne na Ukrainie, państwowe przedsiębiorstwo Malyshev nie dostarczyło na czas wszystkich zamówionych pojazdów, co 11 stycznia br. skutkowało zerwaniem kontraktu przez szefa ministerstwa obrony Tajlandii, Prawit Wongsuwana. Ukraińcy do końca 2016 roku zdążyli dostarczyć jedynie 20 pojazdów, w 2015 roku nie produkując przy tym ani jednej sztuki. Początkowo kontrakt miał być wypełniony w 2014 roku. Fakt ten wykorzystali Chińczycy, oferując czołgi VT-4 trzeciej generacji, których 28 sztuk za sumę 58 mln USD ma w ciągu trzech lat trafić w ręce tajskiej armii.

12 kwietnia: Śniadanie biznesowe poświęcone chińsko-ukraińskim relacjom gospodarczym

W hotelu Hilton w Kijowie podczas jedenastego porannego spotkania organizowanego przez ukraiński dziennik Kyiv Post, 14 przedstawicieli biznesu oraz instytucji otoczenia biznesu Chin i Ukrainy debatowało o przyszłości i wyzwaniach wzajemnych relacji między państwami. Podczas debaty wspomniano o charakterystyce chińskich inwestycji, które najczęściej są następstwem konkretnych decyzji politycznych najwyższego szczebla poprzez chińskie spółki państwowe. W tym miejscu skrytykowano zbyt małą aktywność ukraińskich przedstawicieli rządu w celu przyciągnięcia strategicznych inwestycji z Chin.

14 kwietnia: Chińskie inwestycje w sektorze energetycznym pod znakiem zapytania

China Development Bank w 2012 roku zgodził się na pożyczkę 3,65 mld USD dla rządu ukraińskiego w celu przeprowadzenia inwestycji w sektorze energetycznym. Warunkiem udzielenia tejże jest przedłożenie Chińczykom gotowego projektu inwestycji do czerwca br. Największe na Ukrainie przedsiębiorstwo sektora energetycznego – Naftogaz – prawdopodobnie nie wywiąże się z umowy. Powodem opóźnień w wystosowaniu projektów jest konflikt na linii Uglesintezgaz (spółka podległa Naftogaz) – Ministerstwo Energetyki i Przemysłu Węglowego. W marcu br. sprawa trafiła do ukraińskiej prokuratury.

18 kwietnia: Spotkanie Sekretarza Rady Bezpieczeństwa Narodowego i Obrony Ukrainy z Ambasadorem ChRL na Ukrainie

Spotkanie Ołeksandra Turczynowa z Ambasadorem Du Wei'em rozpoczęło się od wezwania tego pierwszego do „wzmocnienia wielopłaszczyznowej współpracy między Chinami a Ukrainą i przeniesienia ich na zupełnie nowy poziom, który w pełni usatysfakcjonowałby oba kraje”. Spotkanie dotyczyło przede wszystkim kwestii politycznych, gospodarczych i obronności obu państw. Ambasador ChRL podkreślił również, iż Chiny zdecydowanie popierają integralność terytorialną i suwerenność Ukrainy.

26 kwietnia: Chińska inwestycja brownfield w Czarnobylu

Chińczycy rozpoczęli inwestycję w Strefie Wykluczenia wokół Czarnobylskiej Elektrowni Jądrowej. Z doniesień medialnych wiemy, iż strona chińska rozpocznie instalację paneli fotowoltaicznych, a całość inwestycji opiewa na kwotę około 1 mld USD. Co ciekawe, Chińczycy mają wykorzystać w tym celu istniejącą infrastrukturę transmisyjną, w tym linie wysokiego napięcia. Według ukraińskiego ministra środowiska Ostapa Semeraka, inwestycję solarną przyciągnęła niezwykle atrakcyjna cena gruntu oraz wysokie nasłonecznienie regionu. Shu Hua, prezes firmy Golden Concord Holdings – jednego z inwestorów na opuszczonym terenie byłej elektrowni jądrowej – wspominał o korzyściach nie tylko ekonomicznych, ale przede wszystkim społecznych z tytułu ponownej adaptacji terenów dotkniętych skażeniem radioaktywnym.

III. CHINY-BIAŁORUŚ

3 kwietnia: Chińsko-białoruski park przemysłowy „Great Stone” oficjalnie zaprezentowany w Wietnamie

W mieście Cho Chi Minh (daw. Sajgon) na terenie chińsko-wietnamskiego parku przemysłowego Linh Trung we współpracy ambasady Białorusi oraz China National Electric Import & Export Corporation przeprowadzono oficjalną prezentację parku „Great Stone”. Na prezentacji byli obecni białoruscy ambasadorowie w Wietnamie i ChRL - Vladimir Goshin oraz Kirill Rudy, dyrektor parku „Great Stone” Alexander Yaroshenko oraz inwestorzy z Wietnamu, Japonii, Korei, Chin oraz UE. Jest to kolejna próba ratowania wartej 1,5 mld USD chińskiej inwestycji na Białorusi. Z informacji prasowej dotyczącej spotkania wynika, iż dwóch chińskich inwestorów jest zainteresowanych podjęciem działalności w chińsko-białoruskim parku przemysłowym.

10 kwietnia: Prokurator Generalny Cao Jianming z wizytą w Mińsku

Datowane na 10 kwietnia spotkanie Prokuratora Generalnego Najwyższej Prokuratury Ludowej ChRL Cao Jianminga z prezydentem Aleksandrem Łukaszenko przyniosło porozumienie w sprawie współpracy przeciwko przestępczości międzynarodowej oraz korupcji. Łukaszenko wspomniał o skutkach wzrastającej wymiany handlowej i przepływu obywateli obu krajów oraz konieczności podjęcia stanowczych kroków w celu „eliminacji negatywnych zjawisk”.

10-11 kwietnia: Ministerialna wizyta w Chinach podjęła temat inwestycji w parku „Great Stone”

Delegacja prowadzona przez Zastępcę Szefa Administracji Prezydenta Nikolaja Snopkova spotkała się z zarządem firm China Merchants Group oraz CAMCE, jednymi z kilku inwestorów w białoruskim parku. Wspólne ustalenia dotyczyły przyszłości rozwoju parku oraz ustalenia wspólnego celu, jakim jest osiągnięcie liczby 20 inwestorów do końca 2017 roku. W spotkaniach uczestniczyli również minister gospodarki Białorusi, Vladimir Zinovski oraz wiceminister spraw zagranicznych Valentin Rybakov.

16-18 kwietnia: Wizyta Zhang Dejianga w Mińsku

Opisywane w kwietniowym Monitorze Chińskim przez dra Bartosza Kowalskiego wizyty przewodniczącego OZPL w krajach Europy Środkowo-Wschodniej miały również miejsce na Białorusi. Zhang Dejiang został przyjęty przez prezydenta

Aleksandra Łukaszenkę oraz premiera Andreia Kobyakova. Zhang w rozmowie z premierem Białorusi podkreślił, iż ChRL uważa Białoruś jako ważnego partnera w budowie „Pasa i Szlaku” oraz nawoływał do intensyfikacji współpracy i nakreślenia konkretnych planów działania. Zhang pochwalił również zaangażowanie strony białoruskiej w promocję parku przemysłowego „Great Stone” oraz z nadzieją oczekuje na jego prężny rozwój poprzez pozyskiwanie strategicznych inwestorów.

21 kwietnia: BPS-Sberbank akceptuje chińskie karty UnionPay

Jak podaje agencja prasowa Xinhua, białoruski BPS-Sberbank będzie drugim bankiem, który w przeciągu roku wprowadzi obsługę kart UnionPay. Pierwszym bankiem akceptującym ten system był GazpromBank, który obsługę chińskich kart zaczął już w 2011 roku.

22 kwietnia: China Railway Express z oficjalnym porozumieniem

Białoruś, Polska, Rosja, Niemcy, Mongolia oraz Kazachstan są pierwszymi państwami, które podpisały porozumienie skutkujące zwiększeniem efektywności w zakresie transportu kolejowego pomiędzy Chinami a Europą. Jak donosi CCTV, są to również pierwsze oficjalne porozumienia zawarte pod szyldem „Belt and Road Initiative”. Umowa zobowiązuje powyższe państwa do ujednoczenia standardów obsługi, prowadzenia systemu śledzenia składów oraz skrócenia i uproszczenia procesu odprawy celnej. Choć w ramach działalności CRE i połączenia Chiny-Europa transport kolejowy prowadzony jest przez wiele niezależnych podmiotów, to inicjalny wkład chińskiego partnera polega na bezpłatnym dostarczeniu im kontenerów ładunkowych.

IV. CHINY-ROSJA

8 kwietnia: Rosyjskie zboże dociera do Mongolii Wewnętrznej

Przy okazji pierwszego kolejowego transportu zawierającego wyłącznie rosyjskie zboża do portu w Manzhouli położonego w północno-wschodniej części Regionu Autonomicznego Mongolii Wewnętrznej, władze konglomeratu spożywczego COFCO przedstawiły plany zwiększenia importu rosyjskiej pszenicy, kukurydzy, ryżu i soi z 1 do 2 mln ton rocznie. Docelowo, wartość ta ma osiągnąć od 4 do 5 mln ton rocznie. Już w ubiegłym roku Rosja wyprzedziła pod względem eksportu zbóż dotychczasowego lidera, Stany Zjednoczone osiągając pułap 25 mln ton w skali roku. Władze miejskie Manzhouli mówią o przełomie w dwustronnym handlu i współpracy gospodarczej z rosyjskimi podmiotami, które miały zostać osiągnięte w ramach inicjatywy Pasa i Szlaku.

11 kwietnia: Inauguracja nowego połączenia kolejowego Dongguan-Vorsino

Kolejowe połączenie Chin Południowych z parkiem przemysłowym położonym na południowy-zachód od Moskwy o długości 11 tys. km ma zająć 15 dni. Szef służby celnej w mieście Dongguan, Huang Pu zapewnia, iż uruchomione połączenie jest trzykrotnie szybsze od morskiego i o połowę tańsze niż połączenie lotnicze. Pierwszy skład zmierzający do Rosji zawierał urządzenia mobilne, klimatyzatory powietrza, urządzenia oświetleniowe, części samochodowe oraz zabawki. Z informacji przedstawionych przez służbę celną w Dongguan, w 2016 roku przez tamtejszy port odprawiono 124 tys. ton ładunku cargo, z czego 6455 ton trafiło bezpośrednio na rynek rosyjski.

12 kwietnia: Spotkanie Komitetu ds. Współpracy Inwestycyjnej Chiny-Rosja

Podczas czwartej debaty komitetu doszło do spotkania wicepremiera ChRL Zhang Gaoli z pierwszym wicepremierem FR, Igorem Shuvalovem. Zadaniem tej powstałej w 2014 roku grupy roboczej jest pobudzenie inwestycji zagranicznych między państwami. Chiński wicepremier wyszedł z trzema propozycjami – promowania szerszej integracji państw Eurazjatyckiej Unii Gospodarczej w kontekście inicjatywy pasa i szlaku, intensyfikacji m.in.: wymiany technologicznej i przepływu oraz wspólnych szkoleń dla personelu a także wspólnych inwestycji podjętych na rynkach państw trzecich. Shuvalov natomiast wyraził zadowolenie z efektywności dotychczasowych trzech spotkań oraz wyraził głęboką nadzieję na dalszy prężny rozwój współpracy, szczególnie w perspektywie majowego szczytu w Pekinie. Kolejnym punktem wizyty Zhanga było spotkanie z prezydentem Władimirem Putinem (Zob. komentarz)

14 kwietnia: Rozmowa telefoniczna ministrów spraw zagranicznych

Wang Yi i jego rosyjski odpowiednik Sergiej Ławrow podczas rozmowy dyskutowali nad sytuacją w Syrii i Korei Północnej. Wang podkreślił, iż niepodległość, suwerenność i integralność terytorialna Syrii musi być respektowana i priorytetem w obecnej sytuacji jest konieczność przeprowadzenia niezależnego dochodzenia w sprawie wykorzystania broni chemicznej. W sprawie Korei Północnej, chiński szef dyplomacji przekonywał Ławrowa, że zapobiegnięcie potencjalnej wojnie leży w interesie Rosji i Chin, a celem obu ministerstw powinien być powrót do stołu negocjacyjnego i wznowienie dialogu z władzami w Pjongjangu.

21 kwietnia: Zhang Dejiang z wizytą w Moskwie

Serię zagranicznych wizyt przewodniczącego OZPL zakończyło spotkanie w stolicy Rosji. Zhang Dejiang podczas spotkania z Władimirem Putinem omówił podjęcie kolejnych kroków w celu intensyfikacji strategicznego partnerstwa między państwami. Zhang stwierdził, iż ostatnie wydarzenia na arenie międzynarodowej

podkreśliły alians między Rosją a Chinami. Prezydent Federacji Rosyjskiej wspominał natomiast o zdecydowanym wzroście wymiany gospodarczej oraz obiecującym rozwoju współpracy regionalnej.

27 kwietnia: Zapowiedź rosyjskich manewrów wojskowych z udziałem oddziałów ChALW

Jak wynika z wypowiedzi rzecznika ministerstwa obrony narodowej ChRL Yang Yujuna, planowane na okres od 29 lipca do 12 sierpnia ćwiczenia wojskowe organizowane przez Federację Rosyjską odbędą się z udziałem chińskich oddziałów ChALW. Niektóre z manewrów zostaną przeprowadzone na terytorium ChRL, m.in. w prowincji Xinjiang, Jilin oraz Hubei. Ćwiczenia będą obejmować przede wszystkim loty zwiadowcze, mające na celu wykrycie broni chemicznej, nuklearnej oraz biologicznej, jak i testów systemu obrony przeciwlotniczej. Yang przekazał również, iż strona chińska chce promować i rozwijać współpracę militarną obu państw w celu obrony ich wspólnych interesów, jak i zapewnieniu regionalnego i globalnego bezpieczeństwa.

27 kwietnia: Spotkanie Wangi Yi i Gennadija Gatilova przed posiedzeniem RB ONZ w Nowym Jorku

Spotkanie ministra spraw zagranicznych Wang Yi z wiceministrem MSZ FR Gennadim Gatilovem zostało w całości poświęcone kwestii rozwiązania kryzysu na Półwyspie Koreańskim. Wang odnotował, iż dalsza eskalacja konfliktu na półwyspie może w niedalekiej przyszłości wymknąć się spoza kontroli i rządy ChRL oraz Rosji muszą porozumieć się w sprawie denuklearyzacji Półwyspu Koreańskiego wyłącznie metodami dyplomatycznymi. W tym Wang zaproponował wspólne wystosowanie odpowiednich dokumentów z prośbą o zaprzestanie testów rakietowych przez Koreę Północną oraz ograniczenie gróźb ze strony Waszyngtonu i Seulu.

KOMENTARZ

1. Potencjalne fiasko w uzyskaniu pożyczki oferowanej przez China Development Bank pozbawi Ukrainę bardzo potrzebnych funduszy na strategiczne inwestycje i modernizację infrastruktury energetycznej. Byłby to również sygnał o braku efektywności ukraińskiego rządu oraz braku bezpieczeństwa dla zagranicznych, a w tym kontekście przede wszystkim chińskich inwestycji na Ukrainie. Przejrzystość działań rządu w obliczu konfliktu krymskiego ma obecnie kluczowe znaczenie dla ożywienia gospodarczego kraju oraz przyciągnięcia inwestycji zagranicznych. Wynegocjowana suma została ustalona jeszcze za

rządów obalonego później prezydenta Wiktora Janukowycza, a projekty przez niego zawarte zakładały przeznaczenie większości środków na niestabilny obecnie wschód kraju. Sytuacji nie polepsza fakt, iż odpowiedzialna za wystosowanie projektów spółka Naftogaz zmagają się z problemami wewnętrznymi. [3 kwietnia](#) br. Yilia Kovaliv, dotychczasowa przewodnicząca rady nadzorczej spółki ogłosiła rezygnację z dotychczas zajmowanego stanowiska. Funkcję tą pełniła od 21 kwietnia 2016 roku.

Z geopolitycznego punktu widzenia, stosunki chińsko-ukraińskie mogą być narażone na lobbing ze strony rosyjskiej. Wyznaczenie wielu szlaków kolejowych w ramach inicjatywy pasa i szlaku, przebiegających przez Ukrainę obniża rangę rosyjskiego udziału w projekcie. Strona chińska przy każdej możliwej okazji podkreśla, iż popiera suwerenność i integralność terytorialną Ukrainy, jednak w interesie Chin jest utrzymanie obecnego poziomu współpracy politycznej i gospodarczej z Rosją, co może skutkować mniejszą ilością chińskich inwestycji podejmowanych na terenie Ukrainy. Przykładem takiego stanu rzeczy może być inauguracja połączenia kolejowego Chiny-Wielka Brytania, które przebiega przez Rosję oraz Białoruś a nie jak początkowo zakładano – Ukrainę. Dla przeciwwagi i zachęcenia chińskich inwestorów do podjęcia działalności na Ukrainie, tamtejszy rząd musi przede wszystkim skupić się na zapewnieniu bezpieczeństwa dla inwestycji zagranicznych, co [21 kwietnia](#) w swoim przemówieniu ogłosił ambasador ChRL na Ukrainie Du Wei.

2. Wysiłki prezydenta Aleksandra Łukaszenki na rzecz przyciągnięcia większej ilości chińskich inwestycji w parku przemysłowym „Great Stone” powoli przynoszą efekt. [14 kwietnia](#) serwis BelTA cytując słowa gubernatora obwodu mińskiego Seymina Shapiro poinformował, iż spodziewane jest przyjęcie dziesięciu nowych inwestorów w parku przemysłowym. Nieco wcześniej, Shapiro udał się do prowincji Guangdong w celu promocji i przedstawienia możliwości inwestycyjnych w parku. Główny zarzut chińskich władz lokalnych oraz biznesmenów pod adresem państw EŚW (w tym szczególnie Polski i Ukrainy), wyraża się w małej aktywności europejskich władz lokalnych w Chinach oraz niskiej liczbie misji gospodarczych w Państwie Środka. Inaczej jest w przypadku Białorusi. W przeciągu ostatniego miesiąca swoje inwestycje w białoruskim parku zapowiedziały również największe chińskie marki, takie jak Huawei czy ZTE. W tym względzie liczy się również własna inicjatywa i użycie dostępnych technologii – podczas kwietniowej wizyty ministerialnej, Nikolaj Snopkow wspominał o planach

uruchomienia platformy e-commerce w celu sprzedaży białoruskich produktów, w tym konkretnym przypadku w chińskim mieście Yiwu.

Do okoliczności sprzyjających rozwojowi chińsko-białoruskich relacji gospodarczych należy zaliczyć również fakt podjęcia współpracy przeciwko zorganizowanej przestępczości transgranicznej oraz korupcji w celu zabezpieczenia interesów zarówno chińskich jak i białoruskich inwestorów.

3. W kwietniu informacje o stosunkach chińsko-rosyjskich w mediach zdominowane zostały przez niepokojące wieści nadchodzące z Półwyspu Koreańskiego. Medialny przekaz podjęcia wielu rozmów na najwyższym szczeblu wśród chińskich i rosyjskich polityków jawi się jako próba przeciwwagi wpływu administracji Donalda Trumpa na sytuację w Korei Północnej. Chiny nawołują do pokojowych metod rozwiązania konfliktu. W chińsko-rosyjskiej współpracy w kwestii rozwiązania koreańskiego konfliktu, lekkim dysonansem były rosyjskie bombardowania w Syrii. Skutek rozmowy telefonicznej Wang-Ławrow na temat sytuacji w Syrii będzie można ocenić na przestrzeni kolejnych miesięcy.

W kontekście rozwoju gospodarczego między Chinami a Rosją, szczególną uwagę należy poświęcić czwartemu spotkaniu Komitetu ds. Współpracy Inwestycyjnej Chiny-Rosja oraz spotkaniu wicepremiera Zhanga z Putinem w perspektywie majowej wizyty tego drugiego w Pekinie. Podczas powyższych spotkań omówione zostały projekty wspólnych inwestycji energetycznych, przede wszystkim w kontekście budowy gazociągów strategicznie bezcennych zarówno dla jednej, jak i drugiej strony. Wspólna promocja chińskiej inicjatywy pasa i szlaku zdecydowanie ukazuje rosyjskie aspiracje (przy chińskiej aprobacie) do bycia kluczowym graczem w jej eurazjatyckim fragmencie. W tym celu chińskie działania mogą skoncentrować się na wpływie podejmowanych przez Rosję decyzji w ramach Euroazjatyckiej Unii Gospodarczej. EUG jest nadal jednym z najważniejszych instrumentów realizacji geopolitycznych celów Kremla, więc w żywotnym interesie strony rosyjskiej jest udział jej członków w chińskiej inicjatywie, która może pomóc jej zniwelować skutki kryzysu wywołanym spadkiem cen ropy naftowej na światowych rynkach w 2015 roku.

Ośrodek Debaty
Międzynarodowej
Łódź

Rzeczpospolita Polska
Ministerstwo
Spraw Zagranicznych

Publikacja wyraża jedynie poglądy autora i nie może być utożsamiana z oficjalnym stanowiskiem Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP.

RAPORT: CHINY WOBEC UKRAINY, BIAŁORUSI I ROSJI – Kwiecień 2017 jest dostępny na licencji Creative Commons Uznanie autorstwa 3.0 Polska. Pewne prawa zastrzeżone na rzecz Ośrodka Spraw Azjatyckich i Regionalnego Ośrodka Debaty Międzynarodowej w Łodzi. Utwór powstał w ramach konkursu *Regionalny Ośrodek Debaty Międzynarodowej 2017-2018*. Zezwala się na dowolne wykorzystanie utworu, pod warunkiem zachowania ww. informacji, w tym informacji o stosowanej licencji, o posiadaczach praw oraz o konkursie *Regionalny Ośrodek Debaty Międzynarodowej 2017-2018*.

Zadanie publiczne współfinansowane przez Ministerstwo Spraw Zagranicznych Rzeczypospolitej Polskiej.

Regionalny Ośrodek Debaty Międzynarodowej w Łodzi

ul. Lindleya 5a, pokój nr 7, 90-131 Łódź, tel.: 42 635 42 34, www.rodm-lodz.pl

---

Ośrodek Debaty
Międzynarodowej
Łódź

Rzeczpospolita Polska
Ministerstwo
Spraw Zagranicznych

 **OŚRODEK
SPRAW
AZJATYCKICH**

**RAPORTY
OPINIE
DORADZTWO**

PIERWSZY W POLSCE UNIWERSYTECKI
THINK-TANK

DORADZTWO POLITYCZNE I BIZNESOWE

ZESPÓŁ Z PRAKTYKĄ W AZJI

www.osa.uni.lodz.pl

Regionalny Ośrodek Debaty Międzynarodowej w Łodzi

ul. Lindleya 5a, pokój nr 7, 90-131 Łódź, tel.: 42 635 42 34, www.rodmi-lodz.pl